

Kapitola I.

Otevřel co nejtíšeji dveře a rozsvítil. Vyhřátá místnost páchla prachem. Na oknech byly stažené rolety. U postele stál velký dřevěný stůl a na něm se povalovala halda vesměs nových knih, některé s dosud nerozřezanými listy. O protější stěnu se opírala chatrná, jakoby podomácku vyrobená knihovna, rovněž plná knih.

„Kam bys to chtěl dotáhnout?“ zaslechl ženský hlas z vedlejšího pokoje. „Nelíbilo by se ti stát se poslancem...?“

Je s Arethií, řekl si a zamířil po špičkách k posteli. Od chvíle, kdy se vedle nastěhoval Spiridon Vădastra, pokaždé vcházela do svého hotelového pokoje s rozechvěním. Vădastra míval skoro každý večer návštěvy. Dětila je pouze dřevěná přepážka, a tak slyšel každé slovo. Za těch pár týdnů se o Vădastrovi dozvěděl spoustu věcí. Zjistil, že si nedávno udělal doktorát práv, že je ředitelem novin *Studentský rozlet*, které podporovala policejní prefektura, že jeho kolega a tajemník redakce, jistý Voinea, uprchl s padesáti tisíci lei, celou dotací pro příští číslo, do Jasů. A hlavně zjistil, že ho miluje slečna Arethia. Několikrát je oba zahlédl. Spiridon Vădastra byl drobný mladíček s černým monoklem, ježatými vlasy a arogantní chůzí sebejistého člověka; vypadal přesně tak, jak si ho Štefan představoval, když jej slyšel. Arethia byla neurčitého věku: vyzábělá, špinavá blondýna s výrazně nalíčenými tvářemi a tenkými rty. Když se usmívala, koketně přivírala oči. Kdykoli ji Štefan potkal na schodech, přistihl ji, jak si stahuje blůzu dolů, aby vynikla její vyschlá ňadra.

„Já?“ zeptal se Vădastra zvýšeným hlasem. „Poslancem se může stát každý. Poslancem se může stát i takový Voinea...“

„Tak ministrem?“ vyhrkla Arethia.

„Možná,“ odpověděl Vădastra po krátkém zaváhání. „Ale co znamená být ministrem? Dneska jsi nahoře, zítra dole. Pak přejdeš k opozici a bůhví, kdy na tebe zase přijde řada... Ano, je dobré být ministrem,“ dodal. „Třeba se jím stanu... Ale když se to tak vezme kolem a kolem, co to je být ministrem, když existuje tolik jiných věcí...?“

„Jakých věcí?“

„Velkých věcí!“ zvolal Spiridon se zvláštní zaníceností v hlase. „Věcí, které hned tak někdo nesvede. Například objevit severní pól! Kdyby nebyl dosud objeven a já bych odjel na výpravu a po letech bojů ho objevil...! To by bylo! Mluvilo by se o mně ve všech novinách, všichni králové by mě zvali na své dvory a stal bych se členem akademií celého světa...! A bůhví čím ještě!“

Dolehla na něho lítost, dovtípil se Štefan, jakmile se vedle rozhodilo ticho. Jako tehdy večer, když vyprávěl o své velké porážce na lyceu: jak ve chvíli, kdy hrál na scéně Národního divadla při oslavě na závěr školního roku *Patetickou sonátu*, nečekaně spadla opona, protože se příliš protáhla přednáška profesora dějepisu a program se musel o polovinu zkrátit. „A proč to muselo postihnout zrovna mě?“ vykřikl Vădastra. „Proč zrovna mě, když jsem byl premiant a osobnost...? Chtěl jsem jim uchystat překvapení. Nikdo nevěděl, že jsem začal hrát na klavír. Věděla to jen paní Zissová, protože jsem u ní tři nebo čtyři hodiny denně cvičil a platil jí za hodinu patnáct lei. Ale všichni mi záviděli. Nešlo jim pod nos, že také dokážu zahrát na klavír. Byl jsem nejlepší ve slohu a v latině a teď jsem se naučil i hrát na klavír...!“

Toho večera Štefan ještě nevěděl, že Vădastra má jedno oko skleněné a na pravé ruce mu chybějí dva prsty. O té nehodě se zmínil až několik dní poté: omylem ho postřelil syn jednoho plukovníka, když si hrál s loveckou puškou. Plukovník mu tenkrát dal značnou peněžní částku. Už během pobytu v nemocnici se Vădastra rozhodl, jak se pomstí: začne se učit hrát na klavír, aby všem kolem dokázal, jak málo mu ta „nehoda“ vadí. Pro člověka jako on neexistovaly překážky. A tehdy, když pořád hledal klavír, který by si mohl na výuku pronajímat, narazil na paní Zissovou...

„Prosím, ale co můžeš dělat tady?“ zeptala se ho posléze Arethia.

„Jak, co můžu dělat? Když muž něco doopravdy chce, když po tom bytostně touží, uspěje. A nemusí kvůli tomu zůstat v Rumunsku.“

Jakou váhu má Rumunsko? Je to malá země. Ale představ si, být tak v Americe a udělat něco velkého! Něco, co ještě nikdo neudělal, něco, co můžeš udělat jen ty! Představ si, objevit něco jako radium, něco tisíckrát důležitějšího než radium...! Stal bych se nejslavnějším, nejmocnějším a taky nejbohatším člověkem na světě. Co by pak vedle mě byl takový Edison? Všichni by se třásli při vyslovení mého jména! Mohl bych si dělat s celým světem, co chci; vyměnit i krále, kdybych si zamluvil.“

„Škoda, že už ho objevili,“ zašeptala Arethia po chvíli. „Myslím to radium, škoda, že už ho objevili,“ opakovala jaksi urputněji.

„Co na tom záleží?“ zvolal Spiridon. „Co všechno se dá ještě objevit! A kolik jiných věcí se vedle toho dá ještě udělat! Ale ne učinit nějaký běžný objev, to dokáže kdekdo. Něco mimořádného, něco jedinečného, o čem by mluvil celý svět. Objevit například nový světadíl nebo něco takového! Řekněme objevit například látku, pod jejímž dotekem by se všechno měnilo ve zlato...!“

„To by nešlo! To je příběh o tom králi... Víš, co chci říct..., ale to nejde.“

„Proč by to nešlo?“ rozhorlil se ještě víc Spiridon. „Chemie může všechno. To je věc atomů. Změníš jen počet atomů. A jednoho dne to někdo objeví, tak jako se objevila spousta jiných věcí... Ale co je mi po tom, když to objeví někdo jiný? Krásné by bylo, kdybych to objevil já...! Látku, která promění ve zlato všechno, čeho se dotkne. Dotknu se kupříkladu téhle židle, a ona se promění ve zlato! Uvědomuješ si, co by to znamenalo? Stal bych se páнем světa! Mohl bych si koupit kdeco, všechny paláce, všechna muzea. Koupil bych Louvre a převezl jej k sobě domů! Co všechno dalšího bych si ještě mohl dovolit! Všichni by se přede mnou třásli! Šel bych po ulici, a kdyby se mi zdálo, že mě někdo nepozdravil dost uctivě, zavolal bych strážníka a vydal mu rozkaz, aby ho okamžitě sebral! Co by mi mohl udělat? Kdybych chtěl, mohl bych ho i zabít! Ale nikoho bych nezabíjel. To ti říkám jen tak, abys viděla, jakou moc bych měl a jak by se mě všichni báli. Hned by jim, panečku, bylo jasno, jak se mají ke mně chovat. Věděli by, kdo je to Spiridon Vădastra. Stačilo by, aby někdo vyslovil mé jméno, a všichni by se hned ohlédli. Kdybych někam vcházel, myslím do nějakého podniku, všichni by povstali... A co všechno dalšího...“

Zčistajasna opět zavládlo ticho. Jen jakýsi noční motýl zničehonic procitl a začal slepě kroužit kolem žárovky. Jak si tedy Vădastra hledal nějaký klavír k pronajmutí, narazil na paní Zissovou. Tehdy mu mohlo být nějakých patnáct šestnáct let, paní Zissová byla možná jeho první láska. Ustavičně o ní mluvil, avšak nikdy ji nepopsal, ani slovem se nezmínil o jejím věku; neřekl ani, jestli byla hezká.

Uvědomil si, že mu někdo klepe na dveře, ale neodpověděl. To bude omyl, řekl si, asi praskla žárovka na chodbě a někdo si spletl číslo pokoje.

„Zdá se mi, že někdo klepe,“ zaslechl Arethii.

„U nás ne,“ řekl Vădastra. „To bude vedle...“

Klepání se ozvalo tentokrát silněji.

„Dále!“ zvolal Ťtefan.

Byl to vrátný. Zůstal stát zdvořile mezi dveřmi a s nepřítomným pohledem mu podával pár rukavic.

„Před chvilinkou je přivezl šofér. Patří prý té slečně, se kterou jste byl, a vrátil se od Brătianova pomníku, aby je předal. Dal jsem mu stovku...“

Ťtefan převzal rukavice; dlouze, soustředěně se na ně díval a mračil se.

„Že si tu nevyvětráte,“ ozval se opět vrátný. „Ještě se z toho roz nemůžete. Máte tu přetopeno...“

„Jaká slečna?“ zeptal se Ťtefan.

Vtom se však rozpomněl a obličej se mu rázem rozjasnil.

„Á, ano, už vím,“ řekl. „Počkejte...“

Zalovil v peněženke a podal mu bankovku.

„Nemohl byste mi dát taky něco na čtení?“ zaškemral vrátný, když poděkoval a bankovku pečlivě složil.

Ťtefan zamířil ke knihovně u zdi a namátkou přešel pohledem po regálech.

„A je si aspoň jistý, že to jsou její rukavice?“ zeptal se znenadání.

„Povídal, že se vrátil od Brătianova pomníku, aby je přivezl. Prý patří té slečně, co jste s ní byl... Chtěl bych nějaký pěkný román,“ dodal tišeji a usmál se.

Když vrátný odešel – knihu schraňoval nadmíru pečlivě, téměř úzkostlivě pod paží –, Ťtefan zůstal chvíli stát uprostřed pokoje a naslouchal. Hlasy odvedle už slyšet nebylo. Přistoupil k oknu a otevřel

je dokořán. Přivítala ho vůně čerstvě zkropené zahrady. Ještě mám pořád čas, řekl si a opršel se o okno. Ještě není půlnoc...

... Dívka pokrčila rameny a usmála se. Ve večerním světle vypadala její tvář o poznání opáleněji a vlasy nabyly matného lesku starého kovu.

„Já vás nechápu,“ pronesla. „Nevím, jestli si děláte legraci, anebo tomu doopravdy věříte...“

Nebe nad jejich hlavou zvolna potemnělo. Nad vrcholky stromů se vyhoupla první nesmělá hvězda.

„Mohly by se dít nejrůznější zázraky,“ pokračoval, ani se na ni nepodíval.

„Ale někdo vás musí naučit, jak na ně pohlížet, abyste věděla, že to zázraky jsou. Jinak je ani nezaznamenáte. Přejdete kolem nich, a nebudete vědět, že to zázraky jsou. Nepostřehnete je...“

„Je mi líto, že vás nedokážu sledovat,“ promluvila po delší odmlce. „Bylo by to moc pěkné, kdybych vás dokázala pochopit...“

„Některí říkají, že tuhle noc přesně o půlnoci se otevírají nebesa. Dost dobře nechápu, jak by se mohla otevřít, ale říká se to tak: o svatojánské noci se otevírají nebesa. Ale pravděpodobně se otevírají jen pro ty, kdo vědí, jak na ně pohlížet...“

„Ničemu z toho nerozumím,“ opáčila. „Nerozumím...“

Zachvěl se a v pohnutí prudce odstoupil od okna. Rukavice byly dosud na posteli, tak jak je odložil. Letmo k nim přivoněl. Jako by jí ani nepatřily, řekl si v rozpacích. Jako by to ani nebyl její parfém...

Když zvedl zapalovač, aby si zapálil cigaretu, všiml si, že nemá zelené oči, jak se domníval; vypadaly tak, protože byla opálená v obličeji, jenže byly spíš světle zelené, se zlatavými odstíny. K tomu neobvyčejně rudé rty a běloskvoucí zuby, které odhalovaly ten nejostýchavější úsměv a ještě víc rozjasňovaly její tvář.

„Poslouchala jsem vás celý večer,“ začala Ileana a pohrávala si přitom roztržitě se zapalovačem, „a nechápu, že vás pořád baví dělat si ze mě dobrý den. Proč jste mi neřekl, že jste spisovatel a jmenujete se Ciru Partenie?“

Zmateně na ni pohlédl a pokoušel se úsměv opětovat.

„Neřekl jsem vám to proto, že žádný spisovatel nejsem a mé jméno je Ștefan Viziru. Přesněji vzato: Ștefan I. Viziru, protože otec se jmenoval Ioan...“